

Pins i Avets.

A Catalunya tenim 6 espècies de pins autòctons. O que podem qualificar com a tals, doncs alguna espècie com el Pi pinyer diuen que potser va arribar portat per fenicis o grecs, procedent de la riba oriental del mediterrani.

En tot cas aquestes sis espècies formen a hores d'ara boscos naturals que podem trobar per tota la nostra geografia. En tota la diversitat dels seus climes i paisatges.

Els pins pertanyent a la família de les coníferes. Fan pinyes. Com l'avet, l'altra gran conífera autòctona dels nostre país, però que pertany a un altre gènere, els *Abies*, i que per tant no es pot hibridar de forma natural amb els pins, que són del gènere *Pinus*.

De petit recordo que, pujant la Collada de Toses, dèiem que a baix hi havia pins, i que a mida que pujaves es tornaven pins-avets, i que a dalt de tot ja eren avets. Però aquesta fantasia infantil s'ha esvaït quan ens hem fet grans i hem après com són les coses. No hi ha pins-avets.

Els pins en general han estat una espècie afavorida per l'acció humana. Per passiva o per activa.

Per activa, perquè en ser una espècie de creixement ràpid ha interessat a la indústria forestal. Tant per a la seva explotació, com per a la repoblació de zones desforestades, on interessava aturar l'erosió: Als vessants d'embassaments, zones cremades, etc.

I per passiva també, perquè el pi és una espècie colonitzadora i d'arrelament fàcil, de zones on s'han abandonat conreus, o que s'han cremat. El pi vol llum per germinar i créixer, i les zones obertes són la seva àrea natural de expansió. Per altra banda no sol ser gaire exigent en quant a tipus de terreny, ni a la seva riquesa en nutrients.

El pi sovint forma boscos anomenats primaris, que en créixer i evolucionar poden donar ombra als plançons d'altres espècies, com ara roures i alzines que necessiten d'una coberta protectora per a germinar i créixer en els primers anys.

Aquestes altres espècies acabarien sent els boscos definitius si l'home no hi intervingués a favor del pi. O sense la fatalitat massa reiterada dels incendis, que atura i fa reiniciar el cicle, si encara és possible. Doncs a vegades el pi ja no pot tornar sortir si no hi te llavors. Cas en que un segon o tercer incendi hagi consumit un bosc jove de pi, amb poques pinyes per deixar pinyons per germinar. I així el que acaba sortint és un matollar de bruc, romaní, ginestes, i estepes. Combustible per a nous incendis, i de evolució molt més complicada cap al bosc.

Pins:

Si els ordenem per pisos altitudinals, encara que això no és una classificació sempre clara, trobem:

Pins de zones baixes :

El Pi pinyer (*Pinus pinea*). El Pi blanc (*Pinus halepensis*).

El pi pinyer s'estima més terrenys sorrencs de clima temperat, no massa secs. Forma boscos al Maresme, i al Vallés oriental. Aquí a Taradell hi havia un bon bosc afavorit per l'home. S'aprofitava per a la indústria del pinyó. El incendi del 83 en va consumir una bona part.

El Pi blanc ocupa grans extensions a les zones més seques del país. I sol ser la víctima preferida dels incendis estivals. Ha colonitzat bona part de les feixes abandonades dels antics conreus de vinya i olivera. S'estima més els sols calcaris. Aquí a la comarca el trobem als solells més càlids.

Pins de zones mitjanes :

La Pinassa (*Pinus nigra*). El Pinastre (*Pinus pinaster*).

La pinassa és pròpia de zones interiors, seques i fredes. En clima continental. El trobem a l'Anoia, el Bages, Solsonès, Berguedà, etc.. Als Ports puja fins als cims de 1.400 m. A la península forma grans boscos al sistema ibèric, i a les serres de Cazorla. Aquí a la comarca el podem trobar barrejat amb altres pins, però no forma boscos purs.

El Pinastre és molt menys abundant, i es fa només a les comarques prelitorals de Girona. Vol una certa pluviositat, i fred moderat. És el pi propi de Galícia. Té un cert interès forestal.

Pins de zones altes:

El Pi roig (*Pinus silvestris*). Pi negre (*Pinus uncinata*).

El Pi roig és propi de les zones de la mitja muntanya. Encara que pot arribar fins més amunt dels 2.000 m. Forma grans boscos al Berguedà i Ripollès. Aquí a la comarca també en tenim bons boscos que, afavorits per l'acció humana, ocupen llocs on segurament de forma natural hi hauria d'haver-hi roure.

El Pi negre és el pi de l'alta muntanya. S'estén en boscos entre 1.500 i 2.200 metres. Encara que exemplars solitaris els podem trobar fins als 2.700 m. Ocupa bones extensions a totes les comarques pirinenques i prepirinenques. És l'únic pi que no tenim aquí a Osona, junt amb el Pinastre. Encara que d'aquest darrer n'he vist algun cap a Romagats, però no n'estic segur que sigui espontani.

Després també podem trobar espècies introduïdes. La més freqüent és el Pi e Monterrey (*Pinus insignis*), que forma boscos plantats cap a Santa Coloma de Farners. És un pi de creixement molt ràpid, i per això té tant interès forestal. Requereix un clima una mica humit i no massa fred. És la espècie d'arbre, junt amb el eucaliptus, que de manera lamentable ha degradat el paisatge natural dels boscos de la cornisa cantàbrica. Un mal exemple a seguir.

Avets:

Tenim una sola espècie d'avet a Catalunya. L' Avet blanc (*Abies alba*).

Es fa a les zones del estatge subalpí dels Pirineus entre els 1.200 i 2.000 m. Cal destacar el bosc de la Mata de València al Pallars Sobirà. També en tenim al Montseny, en petits claps, com a l'obaga de Passavets. I alguns exemplars aïllats a la obaga de Coll Pregon del Matagalls, ja dintre de la comarca de Osona. És un arbre alt, que pot assolir els 40 metres d'alçada.

Pere Espinet.

Taradell.

Juliol 2013.

